

Den 8. juni 2011

Natur og Miljø

Teknik og Miljø
Aarhus Kommune

Referat arbejdsgruppemøde, Åben Land 31. maj 2011

Mødedato: 31. maj 2011
Mødetid: 12.00-16.00
Mødested: Aarhus Vand A/S, Bautavej 1, 8210 Aarhus V
Deltagere: Susanne Østerby (SØ), repræsentant for sammenslutning af landboforeninger i Aarhus Kommune, DLMØ
Børge Nielsen (BN), repræsentant for sammenslutning af landboforeninger i Aarhus Kommune, DLMØ
Thomas Vang Jørgensen (TJ) økologichef LMO og repræsentant for sammenslutning af landboforeninger i Aarhus Kommune, DLMØ
Anders Kaa, repræsentant for sammenslutning af private vandværker i Aarhus Kommune og driftsleder på Malling Vandværk
Bo Vægter (BV), repræsentant for sammenslutning af almene vandværker i Aarhus Kommune og Aarhus Vand A/S
Nikolaj Ludvigsen (NL), Conterra, konsulent for Vandmiljø og Landbrug, Aarhus Kommune
Eike Stubsgaard (ES), Vandmiljø og Landbrug, Aarhus Kommune
Rikke Warberg Becker, Vandmiljø og Landbrug, Aarhus Kommune
Charlotte Bamberg (CB), Vandmiljø og Landbrug Aarhus Kommune. Formand for arbejdsgruppen

Kopi til: Mogens Bjørn Nielsen, afdelingschef Vandmiljø og Landbrug, Aarhus Kommune

Vandmiljø og Landbrug

Valdemarsgade 18
8000 Aarhus C

Sagsnr.: NM/11/00713-017
Journalnr.: 09.08.24P16
Sagsbeh.: Charlotte Agnes Bamberg

Telefon: 8940 2755
Direkte: 8940 2775
Telefax: 8940 2768

E-post: vandmiljo@mtm.aarhus.dk
Direkte: chba@aarhus.dk
www.aarhuskommune.dk

Dagsorden

1. Godkendelse af referat af 19. maj
2. Hvilke konsekvenser er der forbundet ved ophør med brug af pesticider - oplæg fra DLMØ (20 min)
3. Hvad ser Aarhus Vand af muligheder, ved BV (20 min)
4. Oplandsproces eksempel ved Hinnerup vandværk, ved SØ (20 min)
5. Området, omfattede ejendomme, allerede beskyttede områder
6. Drøftelse af procedure og tidsplan for implementering – der kan evt. udarbejdes en handlingsplan for indsatsforløbet.
7. Evt.

Referat

1. Referatet udleveret på mødet - Bemærkninger sendes til CB
2. Indlæg ved Thomas Vang Jørgensen, Økologichef ved LMO (indlæg vedlagt).
For at eksemplificere muligheder og barrierer ved et evt. krav om pesticidfri drift havde Thomas Vang Jørgensen taget udgangspunkt i en planteavlsbedrift i Beder Indsatsområde med scenarie for hhv. pesticidfri drift og økologisk drift.
Forskellen på drift af de to typer:
 - Pesticidfri drift kan der anvendes gødning som ved konventionel drift
 - Økologisk drift må max anvende 140 kg total N/ha og halvdelen skal være økologisk gødning.
 - Ved pesticidfri drift er jordbehandling om efteråret tilladt før vintersæd, men forbudt forud for vårsæd hvor økologisk drift tillader jordbehandling dog kun opløjning af græs om foråret. Det betyder at rod ukrudt er særligt svær at bekæmpe ved pesticidfri drift.
 - Både pesticidfri drift og økologisk drift kræver investering i diverse redskaber.

Der kan dispenseres til samdrift af økologisk/pesticidfri drift i sammenspil med konventionel drift. F.eks kan husdyrholdet drives konventionelt mens markerne drives økologisk/pesticidfrit. Et samspil kompliceres dog af, at muligheden for anvendelse af konventionel husdyrgødning på økologiske bedrifter udfases fra 70 kg N til 0 N i perioden 2015 til 2022.

Ved omlægning til økologisk drift tildeles omlægningsstøtte over 5 år som er bindingsperioden.

Se desuden nedenstående opgørelse over muligheder og punkter til overvejelse i liste over mulige virkemidler, som blev udarbejdet i fællesskab på mødet.

Thomas Vang Jørgensen vurderede, at økologisk drift ville være at foretrække som løsning for de fleste. Det forudsætter dog at der kan skaffes/og gives arealgodkendelse til udbringning af husdyrgødning i de mængder der er tilladt. For mælkekvægsproducenter er det endvidere kun interessant, hvis der kan opnås kontrakt om levering af økologisk mælk. Det blev drøftet at de sædskiftemæssige og gødningsmæssige ændringer ved overgang fra nuværende konventionel landbrugsdrift til økologisk/pesticidfri drift skulle belyses og tages højde for i nitratindsatsen. Aarhus Kommune vil se nærmere på hvorledes der kan opsættes et sådan scenarium evt. i samråd med DLMO.

3. Indlæg ved Bo Vægter, Aarhus Vand.

Vandplan Udvalget (VPU) som er en sammenslutning af 29 ud af de i alt 30 almene vandværker i Aarhus Kommune gennemfører aftaler til beskyttelse af 25 m zoner, boringsnære beskyttelses områder (BNBO), og 300 m zoner. Aarhus Vand laver desuden aftaler i de sårbare dele af de grundvandsdannende oplande.

VPU laver kampagner i alle indsatsområderne når indsatsplanen er færdig i de enkelte områder.

Aarhus Vand laver i dag både 5 års og 10 års samt varige aftaler. Der laves ca. aftaler på 120 ha/år.

Aarhus Vand betaler i 2011 2652 kr/ha/år for omdriftsjord i de sårbare områder ved indgåelse af 5 års aftaler.

I 25 m zonen udgør den lovbestemte erstatning 429 kr/ha/år – VPU vil arbejde for at lave varige aftaler efter det nuværende koncept i stedet hvis muligt.

Der blev fremlagt konkrete eksempler på boringsnære beskyttelsesområder ved Åbo Kildeplads, hvor boringsanlæg er forurenet med 4ccp, diclorprop og mechlorprop. BN fremførte at disse midler ikke anvendes længere. ES argumenterede at beskyttelsen var nødvendig og at det nuværende forureningsbillede skyldes vandets ældre alder.

BN spurgte til om vandforsyningerne har midler til at kompensere alle områder? BV kunne svare at byrådet allerede i 2000 har ytret vilje til at beskytte sårbare områder.

SØ fremsatte, at det generelt lød som rimelige og god aftaler som VPU og Aarhus Vand kunne tilbyde, men formentligt ikke for alle bedrifter i området. Et muligt og nødvendigt tiltag kunne være jordfordeling.

4. Indlæg ved Susanne Østerby, Hinnerup processen (Indlæg vedlagt)

- A. Udgangspunkt for processen:
 - Hvor giver beskyttelsen mest for pengene
 - Hvem er villig til at indgå aftaler
 - Reduktionskravet kan nås på oplandsniveau
- B. Oplæg til lodsejermøde:
 - Scenarieanalyse af landbrugsudviklinger
 - Lodsejerne havde svært ved at forstå budskabet
- C. Lodsejermøde blev fulgt op med løbende information. SØ pointerede at det er vigtigt med information f.eks. nyhedsbreve.
- D. Lodsejerbesøg hvor lodsejerne kom med ønsker til løsning på reduktionskravene.
- E. Ud fra lodsejernes egne ønsker skal der laves dyrkningsaftaler – kompensation 20 mio. kr. for 360 ha.
- F. Samtidig skal der udarbejdes dokumentation som belyser at dyrkningsaftalerne opflyder kravene i indsatsplanen.
- G. Byrådet skal efterfølgende tage stilling til at ekspropriation af dyrkningsretten kan tages i anvendelse
- H. Kontakt til og forhandling med lodsejerne

Ad 2., 3. og 4:

En liste over mulige virkemidler blev udarbejdet på mødet som opsamling på ovenstående 2 oplæg. Virkemidlerne skal ses som supplement til kompensationen for ved at lette overgangen til pesticidfri/økologisk drift.

- Etapevis udrulning af aftaler – så der er tid til så vidt muligt at få kravene passet ind i driften/ophør af driften på den enkelte ejendom
- Jordfordeling som virkemiddel til at omfordele jorde henholdsvis udenfor og inde i sårbare områder for at optimere driften af de forskellige driftstyper, fx økologisk/konventionel eller opnå andre aktiviteter på sammenhængende jorde. Inddrage muligheden for jordfordeling i en oplandsproces.
- Oplæg i de enkelte delområder om blandt andet:
 - Økonomien og arbejdsindsats ved overgang til økologi eller pesticidfri drift
 - Valg af ændret sædskifte konsum/foderkorn
 - Samdrift af f.eks. svineproduktion og økologisk planteavl
 - Erfaring: besøg på demo ejendom der er omlagt til pesticidfri drift,
 - Kan der evt. dispenseres for bejdset udsæd?
 - Energiafgrøder til biogas som en rentabel løsning
- På sigt arbejde for udvikling af en positivliste for pesticider, dvs. en liste over pesticider, som uden risiko for grundvandet kan anvendes i sårbare områder.
- Garanti for muligheden for at benytte husdyrgødning ved økologi
- Støtte til omlægning f.eks. hegning, skovrejsning
- Gratis rådgivning

- Rådgivning om natur
- Skatterådgivning
- Jagtmuligheder i et opland
- Køb af arealer
- Bortforpagtning af jord til økolog
- Kontaktperson

6. Hvordan kan en oplandsproces se ud i Aarhus Kommune:

Det er afgørende for DLMØ, at berørte lodsejere informeres på et oplandmøde så tidligt i processen som muligt. DLMØ kan ikke tage stilling til indsatserne før der er afholdt et lodsejermøde.

Aarhus Kommune kan først helt klart melde ud, hvad der er gældende i de enkelte områder efter en politisk vedtagelse. Herunder den politiske afvejning af, hvor hurtigt indsatsen skal gennemføres i forhold til udgifterne og konsekvenserne af en indsats.

Det er derfor aftalt, at der afholdes lodsejermøde så hurtigt som muligt efter den politiske behandling af et udkast.

Proces – tidsplan og indhold

- Møde i Grundvandsforum; behandling af udkast til indsatsplan
- Udkast – herunder politikernes udmelding vedr. tidsrum for den samlede indsats.
- Dialog med lodsejerne, herunder offentlig høring og lodsejermøde
- Møde i Grundvandsforum; behandling af forslag til endelig indsatsplan
- Vedtagelse af plan

punkt 5 og 7 blev ikke drøftet.